

Onderzoek naar vroege ontwikkeling schatkamer voor interventies

De omgeving waarin een baby opgroeit vormt het onderzoeksgebied van Dr. Roseriet Beijers. Hierin ligt ook haar hart. “Juist in het vroege leven valt nog ontzettend veel te ontdekken.” Veel aandacht gaat uit naar het vertalen van de bevindingen naar de praktijk van alledag, dus naar de zorgprofessionals. “Hoe beter zij geïnformeerd zijn, hoe beter zij kunnen adviseren.”

Jan de Graaf

Dr. Roseriet Beijers is cum laude afgestuderd als ontwikkelingspsycholoog aan de Universiteit van Tilburg. Na haar promotie – eveneens cum laude – aan de Radboud Universiteit, is Beijers gaan werken bij het Baby and Child Research Centrum van deze universiteit. Daar houden zij en haar collega's zich bezig met twee onderwerpen. “Allereerst doen we onderzoek naar de invloed van de vroege omgeving op de gezondheid en de ontwikkeling van het kind, zowel op korte als lange termijn. Parallel hieraan doen we onderzoek naar onderliggende biologische mechanismes.”

Oog voor alle aspecten

In het onderzoek is nadrukkelijk oog voor de biologische mechanismes. “We willen graag weten waarom gebeurtenissen die vroeg in het leven gebeuren, dan doel ik met name op de zwangerschapsperiode en het eerste geboortjaar, een blij-

vende impact kunnen hebben op de ontwikkeling. Wat verandert er in het kind, bijvoorbeeld als het gaat om het zich ontwikkelende stress- of darmsysteem? In dit verband doen we onderzoek naar bijvoorbeeld prenatale stress en depressie. Na de bevalling gaat het vooral om zaken als de hechting, de kwaliteit van zorg, borstvoeding versus flesvoeding, de slaapplek van de baby, de opvang en huid-op-huidcontact. Kortom, we kijken naar alle aspecten in de vroege omgeving die mogelijk impact kunnen hebben op de ontwikkeling en de gezondheid van het kind.”

Basale invloeden

Spil in het onderzoek is de BIBO-studie. In het kader hiervan worden lange tijd ongeveer tweehonderd moeders en hun baby's gevolgd. “De moeders zijn al bij ons in beeld tijdens de zwangerschap en de eerste kinderen die we

volgen worden binnenkort dertien jaar. In het eerste jaar van de studie hebben wij heel intensief informatie verzameld. Sindsdien meten we ongeveer om het jaar allerlei zaken opnieuw. Naast de groeiontwikkeling en gezondheidsaspecten, kijken we ook naar de ontwikkeling van het gedrag.”

De afkorting BIBO staat voor ‘Basale Invloeden op de Baby Ontwikkeling’ en het onderzoek heeft inmiddels een

Roseriet Beijers: “We onderzoeken alle aspecten die kunnen hebben op de ontwikkeling en de gezondheid van het kind.”

in de vroege omgeving die impact
heeft op de gezondheid van een baby, nu en straks”

schat aan informatie opgeleverd. Zo is voor het eerst het verband aange-
toond tussen stress bij de moeders
tijdens de zwangerschap en meer
gezondheidsproblemen bij het kind.
“Van prenatale stress weten we nu
dat er een relatie is met meer ziektes
bij de kinderen in het eerste jaar. Ze
zijn meer verkouden, hebben vaker
koorts en maken meer gebruik van
antibiotica. Ons onderzoek wijst er
verder op dat de kinderen voor lange-

re duur gezondheidsgevolgen kunnen
ondervinden, maar ook dat sommige
van deze gezondheidsgevolgen weg-
ebben vanaf een leeftijd van drie
jaar.” Daarnaast heeft de BIBO-studie
voor het eerst het verband aange-
toond tussen prenatale stress en een
minder gunstige samenstelling van de
darmbacteriën van de baby’s.

Samen slapen

Een mooi recent resultaat van de
BIBO-studie is een praktische indica-
tie voor de slaapplek van een baby.
“Het advies is om de baby de eerste
zes maanden in de kamer van de
ouders te laten slapen, met name om
het risico op wiegendood te vermin-
deren. Toch zien wij dat veel ouders
kiezen om hun baby op een eigen
kamer te laten slapen. Een mogelijke
reden hiervoor is dat zij bang zijn dat
het samen slapen de afhankelijkheid
van de baby in de hand werkt. De

over de causaliteit, maar onze bevindin-
gen geven in elk geval geen indicatie
dat er negatieve gevolgen zouden zijn
van samen slapen.”

Het onderzoeksteam doet ook onder-
zoek naar het effect van bepaalde
interventies. Een voorbeeld vormt de
meerwaarde van huid-op-huid contact.
“Daarbij kijken we onder meer of een
baby hierdoor minder huilt en een
moeder zich mentaal beter voelt.”
Andere onderzoeken richten zich op
de meerwaarde van het geven van
opvoedinformatie aan ouders tijdens
de zwangerschap of het innemen van
probiotica in deze periode. Bij dit laat-
ste kijken we of depressie en stress bij
de moeder hierdoor vermindert en of
de baby zich beter ontwikkelt.”

Feedback

Persoonlijk hecht Beijers veel belang
aan directe contacten met zorgpro-
fessionals, bijvoorbeeld door tijdens

‘Samen slapen tijdens het eerste half jaar lijkt de slaap en het sociaal gedrag te verbeteren’

baby zou moeite hebben om in slaap
te vallen, door te slapen en dat zou
allerlei gedragsproblemen later in het
leven tot gevolg hebben.”

In de studie is niet over één nacht ijs
gegaan: vanaf de vroege babytijd zijn
de kinderen gevolgd tot een leeftijd van
acht jaar. “De slaapplek van de baby is
een onderwerp waarover veel wordt
geroepen en gespeculeerd. Dit is echter
de eerste studie die, doordat kinderen,
lang zijn gevolgd, laat zien dat samen
slapen in de eerste zes maanden niet is
gerelateerd aan meer slaap- en
gedragsproblemen op latere leeftijd.
Sterker nog, het lijkt juist een verband
te hebben met verbeterde kwaliteit van
de slaap van kinderen en meer prosoci-
aal gedrag. Wij kunnen niets zeggen

symposia te vertellen over de onder-
zoeksresultaten. “Soms hoor ik dan
terug van ‘het is allemaal leuk en
aardig wat jullie zeggen, maar in de
praktijk gaat dit niet werken’. Die
signalen neem ik serieus. Daar moe-
ten we wat mee, bijvoorbeeld door
meer onderzoek te doen of de data
die wij al hebben nader te analyse-
ren. Die feedback is dus van groot
belang om wat wij ontdekken daad-
werkelijk te laten landen in de prak-
tijk.” Zij kan zich dan ook zorgen
maken om richtlijnen die juist weinig
rekening lijken te houden met de
dagelijkse gang van zaken in een
jong gezin. “Neem de richtlijn om
zes maanden exclusief borstvoeding
te geven. De moeders moeten na
drie maanden weer aan het werk.

Gaat deze combinatie wel samen of bieden we in Nederland te weinig faciliteiten om zo'n richtlijn te volgen? Deze aspecten verdienen mijns inziens meer aandacht."

Belemmeringen

Er valt volgens Beijers nog ontzettend veel te ontdekken. Daarom betreurt zij het dat veel onderzoek door gebrek aan technologische middelen met horten en stoten verloopt. "Als wij bijvoorbeeld objectief willen weten hoeveel een baby huilt, dan zijn wij nog steeds afhankelijk van wat de ouders ons hierover rapporteren. Willen wij weten hoe een baby slaapt idem dito. Willen wij voor een langere periode te weten komen hoeveel stress een baby ervaart, dan zouden we wel zoveel speekselsamples moeten afnemen dat dat eigenlijk niet haalbaar is. Gevolg is dat wij in veel gevallen moeten vertrouwen op de dagboekjes en rapportages die de ouders maken." Dat geeft een belemmering aan het onderzoek. "We zouden zo veel meer kunnen bereiken in wetenschappelijk onderzoek met de juiste technologische middelen", verzucht Beijers.

Tijd is een ander obstakel. Als voorbeeld noemt Beijers onderzoek naar de taaluitingen van een baby. "Dit doen we door een uur lang het gebrabbel en de eerste woordjes van een baby op te nemen. De transcriptietijd hiervan kost vervolgens zo'n zeventig uur en dat is bijna niet te doen. Terwijl wij wel weten dat die vroege taalontwikkeling een belangrijke voorspeller is voor allerlei latere cognitieve uitkomsten en schoolsuccessen. Technologisch is er dus nog veel te halen."

Werkstress

Heel blij is de onderzoekster dat onlangs het licht op groen is gegaan om te starten met een onderzoek naar stress rondom werkhervatting na het zwangerschapsverlof. "Over zwangerschapsverlof en de duur ervan wordt

veel geroepen en gespeculeerd. Uit wetenschappelijk onderzoek weten we dat sommige moeders blij zijn om weer aan het werk te gaan, terwijl andere moeders deze overgang als enorm stressvol ervaren. Waar we echter niets van weten, is of deze stress rondom werkhervatting gevolgen heeft voor de ontwikkeling van de baby. Daarom ga ik dit aspect ook onderzoeken. Mogelijk zorgt de stress ervoor dat sommige ouders niet in staat zijn om de kwaliteit van zorg goed te houden. Ook sluit ik niet uit dat veel moeders stoppen met het geven van borstvoeding als zij gestrest zijn. Verder wil ik onderzoeken, of de stress leidt tot een verandering in de samenstelling van de moedermelk en zo ja of dat weer invloed op de ontwikkeling van een baby heeft.

Landen in de praktijk

Beijers benadrukt tot slot nogmaals de relevantie van onderzoek voor de praktijk. "Ik vind het belangrijk dat

zorgprofessionals altijd proberen terug te grijpen naar wetenschappelijk onderzoek. Dit betekent dat er ook oog moet zijn voor nieuwe onderzoeksbevindingen. Plus van onze kant aandacht voor het maken van een vertaalslag naar de praktijk. Zorgprofessionals staan immers in direct contact met ouders. Hoe beter zij geïnformeerd zijn, hoe beter zij kunnen adviseren."

Aandachtspunt is wel dat men wetenschappelijke bevindingen op hun waarde weet te schatten. "Het gebeurt jammer genoeg nog te vaak dat wetenschappelijke onderzoeken van mindere kwaliteit worden overgenomen, soms zelfs in richtlijnen. Als je dan echt goed naar het onderzoek kijkt, zie je veel mankementen. Daar hebben zorgverleners te weinig zicht op. Daarom adviseer ik om onderzoekers mee te laten kijken bij de interpretatie en vertaling van wetenschappelijke onderzoeken. Dat kan voorkomen dat er verkeerd wordt geadviseerd." ●

(advertentie)

BLINKM.NL
onmisbare
hulpmiddelen
voor
dagstructuur
GRIP OP DE DAG!

Blink'm